

Předmluva.

O Mich. Jevgr. Saltykovu v Rusku je psáno, řekl bych, mnoho i málo: početně — mnoho, ale jakostí a významem — málo. Skutečně, ani vážného badání o otázkách, ani vydání všech materiálů, potřebných pro podobné badání, dosud nemáme. Knihy K. Arseňjeva a A. Pypina jsou již částečně zastaralé, nových odborných prací pak vůbec skoro není (nepočítáme-li dvě až tři jubilejní stati), a zatím kritikové a historikové literatury přecházejí mimo Saltykova a věnují mu v nejlepším případě jen několik stránek, obsahujících obyčejně, bohužel, pouze běžné poznámky; ale tyto poznámky spíše překázejí, než pomáhají opravdovému badání.

Za takových okolností nezdálo se mi bezúčelné, pokusiti se znovu prozkoumati otázku o literární činnosti M. Saltykova. Při tom považoval jsem za nutné, obrátiti největší pozornost zejména k těm otázkám, které jsou nejméně probádány předchozími badateli, jakož i k těm, které vůbec bylo podrobiti důkladnému přepracování.

Při své práci, již jsem vykonal mimo Rusko, nemohl jsem arcít použiti jako pramenů rukopisů Saltykovových, a byl jsem odkázán pouze na užívání již vydaných materiálů (knih a článků časopiseckých, týkajících se činnosti M. Saltykova), pokud je bylo lze nalézt. A proto jsem musil omeziti svůj úkol: nechal jsem stranou životopis M. Saltykova a soustředil jsem svou pozornost hlavně na literární jeho činnost. Avšak i zde rozhodl jsem se jíti vlastní cestou a vzdal jsem se proto skoro úplně polemických úkolů, pokud to nebylo nevyhnutelně nutno. Na každém kroku cítil jsem nedostatek uveřejněných materiálů pro vědecké badání o spisech M. Saltykova. Sledovati rozvoj tvůrčí činnosti M. Saltykova, zejména se zřetelem k jednotlivým výtvorům, nebylo bohužel

vůbec možno, prostě proto, že vůbec neexistuje vědecké kritické vydání spisů jeho, a dokonce nejsou uveřejněny ani materiály pro podobné vydání.

Ukončil jsem svou práci už začátkem léta 1925. Doufal jsem, že bude možno vydati je k stému výročí narozenin M. Saltykova — k lednu 1926. Ale tato naděje se neuskutečnila, poněvadž se ukázalo nutným, použití ještě dopisů Saltykovových, vydaných právě tohoto času v SSSR. Jen s velkou námahou podařilo se mně dostat tuto knihu, a to až na podzim 1925. Další práce s tímto pramenem, zejména pak obtíže při překládání mé knihy, která byla původně sepsána rusky, — vše to zavinilo, že jsem se opozdil proti původnímu úmyslu s vydáním o půldruhého roku.

Pokládám za milou povinnost, vysloviti svou vděčnost předně filosofické fakultě Masarykovy university, která přijala mou práci do svých publikací, jakož i jednotlivým osobám, jež mi tak či onak pomohly: p. učiteli Janu Gajovi vzdávám díky za konceptní překlad knihy; řadu cenných poznámek překladateli poskytl můj kolega prof. Arne Novák, který ještě přečetl hotový překlad a vůbec projevil laskavou pozornost k mé práci; velkou službu mně prokázal s obyčejnou svou laskavostí a ochotou asistent slovan-ského semináře Masarykovy university, p. dr. Miloš Noha, který mi usnadnil používání potřebných knih; knihu dopisů Saltykovových laskavě mně zaslal p. prof. Jul. I. Ajchenvald (v Berlíně); mnoho jednotlivých poznámek při opravování konceptu překladu mně poskytli pp. Karel Hošek a dr. Julius Heidenreich; řadu knih dostal jsem díky laskavosti p. V. G. Archangelského, ředitele knihovny Zemgora v Praze; prof. N. J. Jefimovu (Smolensk) děkuji za bibliografickou zprávu o nových materiálech o Saltykovu, vydaných v posledních letech v SSSR. Všem, kdož mi pomohli, za jejich laskavost a příznivou pomoc zaplať Pán Bůh!

V Brně, 23. června 1927.